

KEVADIK

NOORSOO
ENESEKASVATUSE JA ELUREFORMI AJAKIRI

I AASTAKÄIK

Fidus

Kevadrööm

Nr. 2

TARTUS

APRILL 1924

Sisu.

	lhk.
Elu rhapsoodiaid. Paul Steinmülleri j. tõlk. H. T.	17
Kuidas Käis Oru taadi Käsi, kui naaberkülas Kõrts avati. Alide Amandus.	18
Juhatusi noorile enesekasvatajaile. Eestistand H. T.	22
Kaks mittekarset meest, keda olen õppinud austama. Hilja Kettunen.	24
Timuka tütar. Karl Skalbe j. eestistand Eeva Pälluri.	25
Egoism. Delapalme'i j. tõlk. H. T.	28
Kehakultuurist. Alko.	29
Kirjandusest.	31
Noorsoo töömait.	32
Omis asjus.	32
Kirjavastused.	32
Pildid:	
Fidus. Kevadrõõm.	Kaanel.
Joonistus A. Kivi teosest „Seitse venda“ A. Gallén-Kallela	19
Ülesvõtted plastilisest võimlemisest.	29, 30

„Kevadik'u“ levitamise võistlus.

„Kevadik'u“ toimetus kuulutab käesolevaga välja „Kevadik'u“ tellimiste vastuvõtmise võistluse. Kes kunni 15. oktoobrini, s. a., „Kevadik'u“ toimetusele kõige rohkem **aastatellimisi** 1924. aastaks kogund, saavad tasuta

Esimene: A. Kivi „Seitse Venda“. Väärtus 350.— mk.

Teine: Fr. Foerster: „Elujuhis“ (ilmub selleks ajaks).
Väärtus umbes 200—300.— mk.

Kolmas: „Noorusjõud“ I. Väärtus 150.— mk.

Tellimistalonisid ja raha võib ära saada osade kaupa, kusjuures ka senni ärasaadetud tellimised soovikorral arvesse võetakse. Tellimisraamatud saada igal ajal.

„Kevadik'u“ toimetus.

Edl

AHRS

Noorsoo enesekasvatus- ja elureformi ajakiri.

№ 2.

I aastakäik.

1924.

PAUL STEINMÜLLER.

Elu rhapsoodiaid.

Keda elu õilistab.

Kannatus on otsekui raske märtsi lumi, mida puistab hilistalv öösel salaja üle maa. Öhtul vaatavad inimesed üles taeva poole ning ütlevad: homme tuleb päiksepaisteline ilm! Ja seejuures rõõmustab neid kraavikaldal tärkava noore rohu lõhn ja värske mulla hingus. Aga keskööl tõuseb tuul ja heidab üle tähtede pika pilveaheliku. Siis algab lumesadu, räitsakad on raskemad kui jõulukuul ja kõik, mis oli lootusest, mattub. Valge raskus tasandab väljad, langeb puiele, mille okstes kohises juba noor mahl ja mis nüüd uuesti tarretub külmast tuulest. Ja oksad vajuvad ägades longu jäise koorma all ning murduvad need, mis rõõmsalt pöördusid heleda taeva päi. Lumeohver, ütleb metsavaht, kui ta teed kobab läbi sügava lume ning paremal ja pahemal näeb murtuid oksid.

Kannatuse ohver, ütlen mina, kui ma sammun läbi inimeste ridade. Mida ei suuda teised vaadata, seda näen

mina: all naervaid silmi tõmblevat valu, all rahulikku ilmet lõhet, mis läbib hinge. Ma arvan, et teie targad olete teisi kohtlema, sest teie võite neile liig kergesti sünnitada valu, kui teie puudutate haavu juhmide sõrmedega. Narrid nimetavad tüdinenuid ja tõbiseid elu lemmikuiks. Aga mina ütlen teile: minu lemmikud on kannatusis karastatud, kellel saatus takistas rahulikku kasvu; hädasündinud, kes koormat kandsid noorel kevadel ja jäid rõõmsaks; valumärgitud, kes ei tahtnud tühjaks nõrguda verest, sest et nad elu armastasid ning kes said täielikuks

Häda kõigile, kes end minetavad kannatuses! Õnnis olgu igaüks, kes võidab kannatuse. Ta vermed on kangelasmärgid ja silmade julge tõsidus on aadelikiri, mille elu talle kirjutand. Ent ümber valgeid meeleskohti, mis ületavad väikese ilma suure kannatuse, põimin ma austuse särava pärja.

Mere sõmer.

Kareda rohu ja rannaohakate keskel istun ma, säääl kas valged karid vajuvad sinisesse merde, ning kuulans lõpmatuse laulu. Kuis sarnaned sa elule, sa kauge meri, vihases möllus ja jumalikus rahu, väsimatus töös ja lohutava igaviku sõbralikus vaikuses! All siidise šlepi valget pitsi palistust veereb mere rohu ja leetselja vahel kirju sõmer päikesepaistesele liivale. Tas pole midagi enam ta kodumägede karedanurgelisest kujust, peenelt silutud lebab ta siledana ja kergena lapse kätes. Kuis sarnanete teie kirjule sõmerale, teie inimesed, kes teie üle maapinna rändate. Kui ta tummalt kaljukõrgustikult veereb elu sülle, uneleb ta valgeist õõtsuvaist purjedest, mis tuules põgenevad, opaalivärviseist kajakaist, kes libisevad üle merepeegli. Ent ta laskub sügavamale, üha sügavale suure kella põhjani, kus mererohu hiigla väened siia-sinna kõiguvad. Säääl on mere kunstniku töötuba. Sest väsimata õruba ta kive vastu põhja teravat kaljut ja silub kõik nurgad ning konarused.

Ärge laitse mind, teie inimesed, kui

tund möödub tunni järele otsekui voog ja rõhub ning muljub teid üle rõõmutute sügavikkude. Teie peate kadunuks päivi täis ahistavat muret ja piinavat viletsust, teie arvate asjatuiks tunde, millised veetsite tegevusetus ootuses. Uskuge mind, see siluv ja selgitav ei ei valitse teid iialgi võimsamini kui siis. Ja unetud ööd suitseva künlatule valgusel, mured, mis otsekui pöörased metssead kihutavad läbi teie unenägude, on minu käed, kes teid tõukavad üle kareda, liivase pinna. Vaata, mida sa minetad: meeletud soovid, odava edevuse ja lapsikud ihad. Mis teeksid sa selle väärtusetu tühja-tähjaga, kui sa tõused üles kaldale päikese paistesse. Alistuge vaikselt igavestele säadustele, mis mind sunnivad teie juures looma kui kunstnik ega jätma midagi sellest, mis pälvib teie õndsust. Sest pääle pikka hämarat teekunda maandute teie päiksepaistelises õhus, kus ma kogun siledaid kive, et tasandada teid, millistel sammun kõrgemate sihtide poole.

Kogust „Die Rhapsodien des Lebens“ tõlk. H. T.

ALIDE AMANDUS.

Kuidas käis Oru taadi käsi, kui naaberkülas kõrts avati.

E. N. K.-liidu poolt väljakuulutatud kirjutuste võistlusel nooremas rühmas esimese auhinna vääriseks arvatud töö.

Kes ei tunneks Oru taati? Mitte ainult meie vallas, vaid kõiges kolmes kihelkunnas oli ta nimi tuttav ja linnaski pidasid poesaksad aina Oru taadist lugu. Mine tea nüüd, mispärast: ega ta igakord neilt suurt ei ostnudki ja kui ostis, siis tingis iga penni juures nii, et higi tilkus, aga ikka oli neil Oru taat ees ja taga. Sõitsime isaga turupäeval linna, siis ei teinud minu taat teel teiste talude kohale jõudes neist väljagi, aga kui Oru talu paistma hakkas, laskis kohe neljajalgse aeglasemalt käia ja hakkas mulle Oru taadi häid omadusi kiitma: vaese vanemate laps, enne seakarjas, siis lehmakarjas, pärast talusulane; teenis nii, et silmad sikkus, korjas kopikaid, laenas veel teis-

telt juurde ja kukkus siis korraga Kutsika kõrtsi pidama, säääl oma suure varanduse kokku ajaski ja siia Oru koha ostis. „Sa ära mõtle, et see koht siis niisugune oli nagu nüüd“, seletas taat õpetlikult. „Endine peremees oli suur potipaneja, kandis kõik oma kopikad Kutsikale ja jättis kodus talu asjad loga-laga. Põldudel lorkas umbrohi, hooned istusid ja kükitasid otseti ja urvakili, nii et hale päält vaadata, aga mine vaata nüüd“. . . Ja taat tegi õhus piitsaga oma sõnade kinnituseks niivõrd suurejoonelise liigutuse, et ruun, kes üle aisaotsa tagasi oli harjund piiluma, korraga ehmatas ja sörkima pistis, mis aga varsti kõndimiseks kipus jääma, nii et mul aega küll oli

A. Gallén-Kallela. Joonistus teosest „Seitse Venda”.

Oru taadi lossi lähemalt silmitseda. Kena ta oli küll, ega viga polnud: teliskivist elumaja, kivilaudad, suured aidad, kuurid ja küünid, et lase aga olla. Ega minulgi midagi selle vastu poleks olnud Oru taadi suures õunaaias jalutleda, võrkkiiugis kiikuda, lehtlas lebada, või vedruvankris vurinal

mööda maanteed kihutada, poiss pukis, nii et tolm tuiskab taga ja sarnased viletsad ruunamehed, nagu minu taat, aegsasti teed andma ruttavad ja versta maa tagant juba päid paljastavad. Või võtaks kätte, paneks selga siidikleidi, kõrgete kontsattega kollased kingad jalga ja kõnniks värvitud põrandatele pandud

pehmetel tekkidel, päevavari pääl, kul-
latud veertega raamat käes ja loeks
luuletusi, puha saksa keeles ja puha
selgest armastusest. Ehk jälle läheks
läbi oru; mööda ojakallast, kõrgetele
lehtmetsaga kaetud kinkudele, laulaks
„Minge üles mägedele“ ja lööks ise gi-
tarrega kaasa: klimm, klömm, trimm,
tramm . . . Seda kõik võib uhke Oru
Aino, kellele juba kooliplikana külapoi-
sid akna all laulsid:

„Kui Oruveskist mööda läen,
Kaht sinisilma aknast näen“.

Jah nii nad laulsid Ainole, ehk küll
Oru taadil veskit, ega Ainol sinisilmi
polnud, aga nii ei laulnud nad kunagi
mulle, kuigi minu isal veskiloks ja
mul enesel sinisilmad olid. Arvasin
mõistvat, miks see nii oli: rikka Oru
taadi ainukene pärija oli enam kui üks
Veski Madise seitsmest lapsest, kuigi
tal seitse paari sinisilmi ja ta isa sama
aus kui tolmune oleks olnud. Kadedus
tärkas minu hinges ja kord, kui isa
jälle Oru taadile, nagu harilikult, kiidu-
laulu laulis, küsisin temalt järsku:
„Aga, taat, miks ei võtnud sa ise Kut-
sika kõrtsi oma kätte? Oleksin hää
meelega Oru Aino asemel“

Taat vupsatas istmelt nagu vares,
kes enne lendutõusmist tiiva alla tuult
tahab saada, mis tema juures harilikult
ärevust kõrgemal kraadil tähendas, ko-
gus aga end peagi ja ei lausund minu
üteluse pääle musta ega valget. Terve
tee linnani vaikisime ja kui esimeste
majade juures keegi tuttav, kes oma
kõrviga meile järele rühkind, teretas ja
küsis: „Noh, Veski vana, kas Oru
täna turule ei sõitnudki“, mühatas taat
ainult vastuseks ja sülitas nii ettevaa-
tamatult, et taskurätikut olin sunnitud
tarvitama. Ometi oli taat alati viisa-
kas, isegi minu-natukese vastu, kelle
häädest omadustest tal küll kunagi
suurt lugupidamist polnud.

Tundsin, et olin oma etteheitega
võrratu suure rumaluse korda saatnud,
aga, kangekaelne, nagu olin, ei mõtel-
nudki midagi selle hääkstegemiseks
ette võtta.

Nagu pärast selgus, o'i minu see-
kordne ülespidamine ainukene õige tee
taadi lugupidamist minu vastu tõsta.

Tagasisõidul rääkis taat minuga üsna
mõistlikult nagu mõne omasugusega ja
näitas mulle Oru taati ka teisest kül-
jest. Et päikesel plekid on, seda olin
oma õperaamatust enne lugend, et neid
kõrgesti kiidetud Oru taadil ka on ja
veel õige suuri, seda kuulsin täna esi-
mest korda. Teie olete vahest uudis-
himulised teada saama, missugused
need olid, kuid parem on nende üle
vaikida. Lühidalt öeldud: Oru taat
oskas hästi ainult seda kunsti, kuidas
raha teiste taskust oma tasku nõiduda
ja see oli see kõige mustem mustadest
kunstidest, millest ma kunagi olin kuul-
nud. Teie saate vist juba aru, et
vaene tolmune Veski Madis kunagi niis-
gusel teel enesele varandust ei sõan-
dand koguma hakata.

„Pane tähele“, õpetas taat, „Oru
vana oli see Vaarao unes nähtud lahja
lehm, kes palju lihavaid nahka pani,
kunni ise rammu võttis. Aga ära sa
mõtle, et ta lahjadelegi armu andis: ri-
kaste kulla kõrval ei põland ta vaeste
vaskkopikaidki ja kui inimene tuli, kes
viimase parema riidehilbu seljast müüs,
et enesele viina osta, siis ei pilgutand
ta silmigi, raha vastu võttes. Kõik oli
korras, kui aga raha Oru taadi kau-
kasse voolas, tuli see kust tahes: vaese
nälgiva perekunna viimastest veeringi-
test, kurjategijate patu saagist, või mu-
jalt, mis oli temal sellega asja“.

Mu pää kumises kuulnud asjadest,
aga siiski ei saanud ma taadi liialda-
tud aususetundest hästi aru. Minu ar-
vates oli Oru taadi vaade ilma asjade
pääle palju praktilisem ja lihtsam. Tõe-
poolest, mis on mul sellega asja, kui-
das kellelgi raha saadud? Ega sulane
sellepärast varas pole, et peremees te-
male varastatud rahast palka maksab.
Teisest küljest näis aga asi siiski na-
tuke keerulisem olevat. Sulane tee-
nib tööd tehes oma palga ausal teel
ise ära ja tema pärast ei tarvitse pere-
mehel vargile minna. Kõrts aga võtab
küll inimeselt järjest raha, aga ei anna
selle vastu midagi pääle mürgitatud elu
ja rikutud tervise.

Taat, kes tükk aega oma mõtetes
vaikind, lisas, asja ees teist taga —
nagu oma mõtete kinnituseks, järsku:

„Jah, küllap vist. Eks näeme“.

Minu imestavat pilku nähes, ruttas seletama: „Ma mõtlesin praegu, et ega need vaeste valatud pisarad vett jooma lähe. Tuleb aeg kus tasutakse kätte Oru taadilegi“. No see oli juba asi, millest ma midagi aru ei saanud. Tasutakse? Kes tasub? Kunas? Kuidas? Võimata! Oi, seda vägevat kõikvõimulist Oru taati! Kes on see, kes temale kätte tasub?

See ilmaelu pole vaesele inimesele muud kui pahanduseks. Nüüd nad on välja nuuskind, et ma Oru Aino pääle tema rikkuse pärast kade olen ja niisuguse kõlvatuma laulu teind:

„Kui Oru Aino oleks ma,
siis oma sinisilmaga
ma tuhat mulki mõrda veaks
ja igast mulgist kopik saaks“.

Mitu päätait olen juba selle laulu pärast nutnud, aga mis see ikka aitab. Ei julgegi jalga enam toast välja tõsta, sest vaevalt olen seda teind, kui mõni jõmpsikas juba kuskilt nurga tagant jorutab: „Kui Oru Aino oleks ma“...

Ometi on väljas palju uudist näha ja kuulda: Kanakülas avati kõrts, ehk nagu neid uueamal ajal kutsutakse, restoraan ja restoraanipidaja olevat õige ilus noor meesolevus, nagu teistre Tiidu ütelda armastab. Trahteri ümbruse rahval enam äripäevi ei olevatki: üks pitsipall ajavat teist ja simman simmanit taga, alati muudkui

„Pill hüüab pisukesti,
rahvas tantsib tasakesti
eest seinast taga seinat,
taga väravast välja“.

Kui mitu korda olen minagi tahtnud minna seda lõbu vaatama, aga ei pääse selle nurjatuma laulu pärast kuhu-gile.

Oru taadi Aino mängis neil pidudel muidugi esimest viiulit. Varsti oligi kuulda, et ta restoraani herrale mehele minevat. Oi, kuidas ma teda kadestasin. Ihkasin enesele tema kirjuid juuksepeandlaid, kuld käevõru, briljantidega kõrvarõngaid ja säravaid sõrmuseid — kõiki neid ilusaid asju, mille pääle ma kui kehva popsimehe tütar ei tohtind

mõteldagi. Kui mõnikord tegin isale mõne väikese ehtasja muretsemise kohta kauge meeletuletuse, siis kargas vanaäti hing tulist viha täis ja ta kukkus vanduma nii mis maa mustas: „Või sina see ja teine tahad mul käest hukka minna“ ja võta kinni, mis säälmud veel tuli, nii et mul isegi häädmeelelt polnud sarnase jutu ürgamisest. Lõppes kõik see pahandus harilkult sellega, et mina poeletunnilise mokaade torushoidmise järele neid jälle endiselt korraldasin ja vanaäti selleks ajaks ka puhkimise ja uste paugutamise tõbest toibuma hakkas. Oru Aino aga ei teadnudki, et minu raasuke ka ilmas tema üle kadedust võib tunda, vaid hiilgas, ja tema hiilgus läks päevalt ikka heledamaks. Kuid siis hakkasid mingisugused salajased jutud suust suhu käima ja et neil tõsi taga oli, tunnistas peagi titepudru, mida minu nänn keetis, et Orule „tuhku“ minna. Vana perenaine oli säälmamugi kurgede kirjast väljas, no... ja siis külapoistel tekkis uus laulgi, umbes niisugune:

„Et Oru Ainol pole meest,
mis küsib tema kõrgus sest,
küll juba leiab kurgesi.
Kui läheb Töötsu trahteri“.

Ehk mul küll pole luba sarnaseid asju tähele panna, siiski — kuhu ma oma kõrvid senni pean pistma, kui sarnastest asjadest räägitakse või lauldakse. Nii siis oli Oru Aino metsast mehele saand ja Tööts tegi veel oma arust suure hääte, kui teda tanu alla talutas. Teadagi, Töötsu sarnased juba ilma kasulootuseta miskit ei tee. Tööts oli siin võitja pool, kel võim nõrgemale oma tahtmise järele tingimisi ette kirjutada ja seda ta tegigi. Küll vana Oru kratsis nelja käpaga kuklas, aga miski ei aidand: ta pidi kõiki Töötsu nõudmisi täitma, kui ta ei tahtnud ilma rahva naeruks saada. Pulmad peeti, said sõõdi ja Oru Ainost sai Kanaküla kõrtsi, Töötsu trahteri käskijanna. Kanaküla kõrts ise aga hakkas Oru talu otsast õgima. Ta tarvitas alati abi: kord äri laiendamiseks, teine kord vekslite lunastamiseks, kolmas — protsentide maksmiseks, aga tagasi ei annud

ta punast pennigi. Oru taat, kes enne kunagi ise viina võtnud polnud, vaid ainult teisi õnge vedand, hakkas nüüd vanas eas õige tublisti „potitama“. „Saab setugi“, ütles ta „talu läheb muidugi varsti haamri alla“. Külapoisid aga hirvitasid: „Küll see näeb, kes kuuse otsas on“. Lõõpisid muidugi, aga üks tõtt olnud seski. Siitnurga rahvas teab üsna hästi, kuidas lugu viimaks läks. Vana Oru suri valla vaestemajas; vald ostis temale kolmesajalise kirstu ja laskis küüdikorra eest maha viia. Töötsu trahteris läks aga lugu nagu vanasti „talupoja laulus“ lauleti:

„See talupoeg lahkub naisest,
see naine lahkub lapsest,
see lapse lahkub hoidjast,
see hoidja lahkub sulasest“.

Töötsul oli senni elu „lilla,“ kunni vana Oru vastu pidas. Kui see kukkus, tõmmati temalgi toed alt. Polnud enam vana aeg, kus inimesed kõrtsi, nagu kärbsed meepoti kallale tormasid. Kes võttis, vaatas tagasi ja teine kolmas tegi koguni, nagu oleks kõrtsi tee tema eest püsti aetud. Küll püüdis libekeelne Tööts löksusid ja lingusid seada, küll kiitis kirjupää mehi, aga targemad vangutasid päid ja ütlesid: „Eks ikka siga tea, mis ta songib, ega’s

sellepärast mõistlikul inimesel maksa sõnnikuks hakata“.

Ütlesid ja keerasid selja, hoolimata sellest, et Tööts neid „matsideks“ ja „kauneriteks“ sõjmas. Sarnasel lool oli Töötsul varsti vesi ahjus. Võlad kasvasid võlgade pääle, protsendid tekkisid protsentide otsa ja viimaks löi kell kõigile ärile kakskümmend neli. Tööts lasi aegsasti jalga, naist ja lapsi saatuse hoolde jättes. Õeldi, et olla teda mitmel pool, iseäranis laataldel, kahtlast äri ajamas nähtud, kunni viimaks ajalehest lugesime, et Tööts olla purjus peaga Pikasilla parvelt jõkke kukkud ja sinna uppud. Aino aga, see uhke Aino, mis temast sai? Oo, uhkele Oru Ainole kõlbas veel vaese Veski Madise juure saunanaisekski tulla ja õppida ennast ausalt teenitud leivaga toitma. Seda küll Oru taadi silmad enam ei näind; need kustusid enne, kui Töötsu äri viimast hinge vaakuma hakkas, kuid iseäranis südamevalu see temale ei oleks pruukind tuua. Aino on tubli töökas inimene ja oma lastele hää ema. Selleks on teda praegune puuduse- ja vaearikkas elu õpetand. Kõige enam kordab ta oma lapsele õpetust: „Lapsed, armastage tööd ja põlake viinajoomist ja vedelemist! Töö tõstab inimest ausse, viinajoomine ja vedelemine tõukab teda viletsusse“.

Juhatusi noorile enesekasvatajaile.

Vandumine.

Enesekasvatustöö esimesi kohustusi on loobumine selliseist kobeist milliseid üldiselt peetakse pahedeks. Joovastavate jookide tarvitamist pole selle ajakirja lugejaile ses suhtes enam vist vaja mainida. Kuid suitsetamine on juba teine küsimus. See on pahe, mille vastu mõnel karskusseltsi liikmelgi tuleb iseeneses pidada kanget võitlust. Meie karske noorsoo organisatsioonide liikmeist kõneledes loodaksin sedagi sama lühidalt puudutada võivat, kui joovastavate jookidegi tarvitamist.

Kuid on teisigi pahesid, milliseid üldarvamine loeb kergemaks. Kõige pahandavam neist on vandumine, mis

eriti viimasel ajal on ääretult kasvand. Seda suurendas veel möödud aastate võitlus ja sõduri elu. Ja vastav pahe tüdrukul on pühade nimede üleliigne tarvitamine, sest neid tarvitades ei mõelda nende tõelist olemust, kelle nime asjata nimetatakse, eriti väga tihti kulund ja moonutatud kombel. — Neid kahte, vandumist ja üleliigset „õnnistamist“ loeme tingimata pahedeks, millistest kõige esmalt peab loobuma igaüks, kes mõtleb astuda enesekasvatuse teele.

Seepärast edasipüüdev noorur, mine oma kambri ja küsi üksilduses iseeneselt, kas sa tahad astuda sellele teele. Mina tunnen sind hinge põhjani ja see-

pärast tean sinu õiglast vastust: „meeleldi tahaksin, kui aga suudaksin.“

Sina suudad! Mina tean seda.

Pigista käed rusikasse ja tee kalju-kindel otsus: sest hetkest alates ei pääse ainuski vande- ega „õnnistussõna“ üle mu huulte.

Kui eksid, siis tunnista, et olid nõrk

ja tee uuesti sama otsus. Kuid ära väsi, sest selle kaudu käib jõu tee.

Ja kui tarvitad teiste tuge või tahad teisi juhtida samale teele, siis kõnele sellest oma parimatele sõpradele või esita see asi oma kooli ühingus. Tehke siis ühine otsus, sest ühine otsus on õnnistatud jõu läte.

Sõimusõnad.

Pääle päris vandesõnade on olemas terve hulk teisi n. n. nõrgemaid sõimusõnu, millised omalt ilmelt tuletavad meelde küll vandesõnu, kuid siiski nii käredate pole. Ei taha neid siin loetlema hakata, vaid kinnitan, et ka neid lugematuid erilaadseid nõrgemaid sõimusõnu peab noor enesekasvataja vältima ja ta väldib neid kahel põhjusel: 1) nende kaudu — ja üksi nende kaudu — läheb tee vandesõnade tarvitamisele, otse samuti, kui tolle paljukõneldud „esimese klaasi“ kaudu on läind tee joomisele, 2) tõsiasi on ometi see, et täiesti haritud seltskond ei poolda

nn. nõrgemaidki sõimusõnu ja õilne loomus ei saa neid tarvitada.

Siin võime ka lühidalt mainida ebapeent kõnelemist üldse. Noor enesekasvataja oskab väljendada oma kahtlust teise kõneluse ebaõigluse kohta, tarvitamata toda üldist, kuid üsna rumalat „ära valeta“-süüdistust, ta ei laula maotuid laule ega jutusta alaväärtuslisi nalju. Ta ei naera kunagi teiste ebapeensustele. Ta suu tõmbub naerule vaid säääl, kus kujutlused ja mõtted on puhtad, ta rahustub vaid säääl, kus on õige noorusrõõm: terve ja rüvetamata.

Hommikused hardustunnid.

„Hommikunnil on kuld suus“ ütleb vanasõna. Ja seda vana tõde peame uskuma.

Kes tahab oma loomust kasvatada tugevaks ja puhtaks, see tarvitagu õieti hommikhetked, sest need suhtuvad meie päevatõõle samuti kui noorusaastad kogu meie elule.

Õieti tarvitatud noorus annab õige suuna kogu edaspidisele elule. Õieti tarvitatud hommikunnid tagavad meile kõige paremini, et jaksame kogu oma päevatõõd õieti juhtida.

Hommikul ärgates on meel vastuvõtlik ja selge, kõigele hääle aldis. See on — nagu keegi kasvatusteadlane on ütelnud — kui raamatu puhas valge leht, mis täitub päevastest mõtetest. Hoolitsegem selle eest, et meie eluraamatu iga leht algaks jõuliste ja heledate mõtetega. Siis on kerge tagasi tõrjuda neid argipäeva hooli ja vasturääkimisi, millised igal hommikul meie voodi ääres varitsevad. Neilgi on küllalt tähtis kohustus meie elus: tumestada ja ebakõlastada elu värvirikust. Kuid nad lähevad sageli liig kaugemale: tumestavad värvid

ja teevad elu halliks, kui neile ei pane vastu isiku kindel ja võimas tahe. Igal hommikul peab nende ülivõimu uuesti murdma.

Hommikmõtete selgusele peab liituma teine: töökuse nõue.

Töö on parim rahulduse tooja. Virgalt sooritatud elutöö valgustab elu õhtut. Töökalt tarvitatud päev toob rinda vabastava rahulduse tunde.

Töökus ja mõtete õige juhtimine ühinegu juba esimesil hommikhetkeil. Selle harjutamiseks paluksime sind, noor enesekasvataja, täita korralikult järgmine hommikueeskava.

1) Tõuse rõõmsalt üles otsekohe kui ärkad. Voodis lamamine on halb komme ja teeb meid nõrgaks nii hingeliselt kui kehaliselt.

2) Tee igal hommikul korralikult mõningaid võimlemisharjutusi. On hää, kui võimlemisharjutuste järele pühid ennast külma rätikuga. Kuid seks juhtumiseks, kui sa kuidagi ei harju, õpetame sulle kergemini sooritatava abinõu: hõõru kiiresti peopesadega tervet keha ja sa rõõmustad selle värskendava

ja ergutava õhusupeluse mõju üle (vaata „Kevadik“ nr. 1).

3) Riietunud olles loe viis või kümme minutit mingit hääloomulist, kasvatavat raamatut, mis valgustab sinu mõtteid ja toetab sind nende hääde otsuste harjutamises, milliseid sinule on toond virgalt tarvitatud hommiktunnid.

Sarnane hommikukava korralik igapäevane harjutamine on pääle selle veel võrratu vastupidavuse harjutus. Seepärast, kui tahad seda harjutada, siis tee kohe otsus, näiteks, et kuu aja kestel harjutad seda täitsa korralikult igal hommikul. Nii saad sellest kahekordse kasu.

Ajak. „Pohjantähti“ eestistand H. T.

HILJA KETTUNEN.

Kaks mittekarsket meest, keda olen õppind austama.

Üks neist oli ungarlane, vana hallpäine riigisekretäär, teine — daani pääkonsul.

Ütlen kohe alguses, miks austan neid. Austan neis inimest, kes lugu peab teise veendumusest.

Esimese kohtasin ungaris ühel hõimlusõhtusöögil. Kolm hõimumaad, Ungari, Eesti ja Soome olid sääl edustatud. Suurem osa kooslijaist olid noored. Seepärast pole mul tarvis enam kinnitada, et meeololu oli ülev. Mustlaste orkester pakkus, mis võis, ungarlase veinivoolas ojana, peeti kõnesid, lauldi ja sõlmiti eluks ajaks meeleejäavaid tutvusi. Mu pahemal käel istus juba mainit hallpäine, ent hingelt alles noor riigisekretäär. Ta tahtis kallata veini mu klaasi. „Täna, mulle mitte“, vastasin lühidalt. „Kuidas, kas Teie üldse ei joo veini?“ „Ei, olen põhimõttelt karske“. „Või nii, no siis muretsen Teile midagi muud joodavat“. Ja küsimata rohkem, kutsus ta teenija ja palus mulle tuua tellind muud“. Pääle sellä jätkasime vaheküsimuse tõttu poolleijäänd kõnelust.

Kuid teistele ligidalistujaile ei olnud asi mitte nii iseenesest selge. Mulle pakuti veini paremalt poolt. Vaevalt sain vastata, kui vana riigisekretäär tegi pakkujale lühikese, asjaliku märkuse: „meie külaline on põhimõttelt karske, olen juba tellind muud“. Sellest jatkus, et ärahoida pakkumise kordumist, kuid see viis mind elavasse kõnelusse mu seisukoha põhjendust. Ja siis seurasid jutustused — kui palju neid välismaail ka ei kuule! — kuidas mõned soomlased ja eestlased, keda

naid varem olid kohtand, olid koledasti joond... Nemad olla aina imestand.

Mõne aja pärast tahtsid vastasistujad proovida oma mõjuvõimu. Need olid noored ja omas nooruses aktiivsemad: poolvägisi taheti täita mu klaas. Siis pöördus vana riigisekretäär, kes vahepeäl oli kõnelend teistega, päälekäiate poole. Ma ei saa iialgi unustada tema aristokraatselt lühikest eemaletõrjuvat käeliigutust, tema pool imestavat, pool noomivat pilku ja tema kindelt, vähe etteheitvat häälekõla, kui ta kordas sõnad: „meie külaline on põhimõttelt karske!“ Päälekäiad lasid sõnatuina veinipudeli lauale. Ja juba järgmisel silmapilgul algas riigisekretäär üsna rõõmsa häälega minuga kõneluse muist ilma asjust, just kui poleks juhtund midagi. — Usun, et ei eksi, kui väidan selle ainsama väikese juhtimise põhjal, et ta oli inimene, kellel oli veres teise veendumuse austamine. Ja sarnasena austan teda veel aegade tagant.

Teise neist, daani pääkonsuli, kohtasin veidi pääle ilmasõja lõpu ühel diplomaatilisel õhtusöögil. Ta oli määrat mu lauanaabriks. Enne einet polnud me sõnagi vahetand. Kui ta tuli mind paluma lauda ja kui sinna jõudes hoomasin, et kõik ligidalistujad olid mulle võhivõõrad, täitis mu meele mingi igavuseaimdus. Ja see kasvas, kui nägin haruldaset pikka söögikaarti ja viit erilist klaasi, mis olid pant igale ette. Siis jälle 3—4 tundi istumist, söömist, komplimente, lõpmatuid kõnesid võitjaile, suurte meelitamist ja pingutatud elagu-hüüdeid. Ah selle ilma komöödiad, kuidas nad võivad mõnikord olla vastikud!

Kuid õnneks eksisin seekord. Harva on mul olnud lõbusamat ja meeldivamat lauanaabert. Algusel, tõsi küll, oli meie kõnelus pääliskaudne, väikseid küsimusi, millega „kuulasime maad“, et saada teada, millise isikuga on meil tegemist. Nii jõudsim eesimeseni inglaisille peet kõneni. Mu lauanaaber ruttas täitma mu klaasi. „Täna, palun limonaadi, ma ei tarvita alkohoolseid jooke“. Ta vahetas pudeli, täitis mu klaasi ja siis enda omaagi samast pudelist. Limonaadiga jõime inglaste terviseks. „Kas Teie, härra konsul, ka ei tarvita alkoholijooke?“ küsisin, kui olime istund. „Tarvitatan küll harilikult, kuid ei tahtnud nüüd, mil Teie keeldute“. Vastus kõlas nii loomulikuna ja sundimatuna, et mul polnud väheematki põhjust kahelda, et ta teeb seda ainult viisakuse pärast. Põhi viljakaks jutlemiseks oli rajat. Tema algas. Õelge, mis külg karskusküsimuses on olnud Teile nii tähtis, et olete isiklikult loobund alkoholi vähimastki tarvitusest? — Olen ikka pidand karskusküsimust laiaulatusliseks ühiskundlikuks küsimuseks ja nii ei tunne ma võivat mädgida ainega, mis toob nii palju viletsust, eeskätt ühiskunna väheosastelle. — Kas olete sotsialist? — Ei. — Kuid Teid huvitavad siiski ühiskundlikud küsimused? — Seda küll: kuid minu arvates võib inimene näha ühiskundlike küsimusi kogu nende sügavuses ka ilma, et usuks igakord sotsialismi õndsakstegevusse.

Siit järgnes meile mõlemille nii huvitav kõnelus. Vaevalt uskusime silmi, kui õhtueine lõppedes kell näitas, et olime istund lauas üle kolme tunni. Olime käind läbi kõik tähtsamad ühiskunna uuendusküsimused. Mu lauanaaber, jõukas suurmaaomanik, ütles enese kogu elu kestel olevat neist nii imelikult „säilund“, kuid viimasel ajal

olid nad äkki teravaina asetund ta ette ja pannud ta mõtlema. Nad olid avand talle otsekui uue ilma. Ta oli näind nii palju sügavat veendumust nende küsimuste kallal juurdlejais. Ja sügava, õiglase veendumuse ees on tema ikka olnud valmis paljastama oma pää, ka siis, kui ise ei või hääks kiita esitatud põhjendusi.

Karskusküsimust puudutades ütles ta avameelselt, et ta veel kunagi polnud seda sügavamalt mõelnud. Ja et õiglane olla, pidavat ta tunnustama, et ta elu lõbusaim sport on olnud lasta tuua enda ette lauale võimalikult rohkesti veinisorte ilma sildita ja siis eraldada, tundes maitse järele, kõik sordid.

Ja siiski oli ta vabatahtlikult kalland oma klaasi limonaadi, kui kuulis, et ta lauanaaber ei tarvita vägijooke!

Seegi oli siis sarnane pääpaljastamine teise veendumuse ees, millest ta kõneles hiljem.

Kui selliseid mehi oleks rohkem! Sest meie aeg vajab valusasti teise veendumuse austamist.

Vastuoksa võime kuulda mõne oma karsklaste hulka kuulund diplomaadi suust: „inglaste õhtusöök! ei säääl võind keelduda pitsist!“

Kuidas võiks neilt meestelt oodata, et nad austaksid teise veendumust, kui nad ei suuda austada endagi oma.

See daani konsul, spetsialist veinide tundmises, maal, kus keeluseadusest pole aimugi, julges juua kõigi suurriikide terviseks limonaadiga, ehk küll teda kannustamas polnud muud, kui loomupärane teise veendumuse austamine! Kui palju meie diplomaadest julgeks teha seda, ehk küll nad kuni esimese diplomaatilise õhtusöögini on olnud põhimõttelt karsked ja ehk küll soomlasi on kannustamas teadmine, et nad on keeluseadusmaa kodanikud ja selle ametlikud edustajad?

KARL SKALBE.

Timuka tütar.

Elas ja oli timuk ja timuka tilluke tütar. Timuk tegi, mida timukad teevad. Taoti ¹⁾ aga, kui raske uim, milles ta paevad veetis. lahtund, süleles orva ²⁾ ja

¹⁾ taoti — ajuti, aeg-ajalt

jalisev häääl ta kurgus püüdis sõnakuju võtta. See oli nagu tahaks lämbuv kagu hüüda ja see oli kole.

Laps kasvib. Juuks oli tal punane.

²⁾ orb — vaenelaps

Ju kaugelt nähti timuka tütart tulevat.

Üksi oletsetes ta. Kõik hoidusid ta'st eemal. Ainult teivasaedade varbavahed seisid temagi jaoks vallali; nende läbi nägi ta päevalilli õitsemas võõrastes aededes.

Timuk jõi liig palju ja suri. Kõrtsist tulles sööksis¹⁾ tänavkividelle. Leek lõi ta suust ja keegi ei tõstnud teda üles.

Õsnel viisid sõjasulased ta tõrvikute ja mõõkadega kalmistulle²⁾. Silmi peites kadund ema päärätti, jälgis tütar kaugelt rongi.

Teisel hommikul varakult tahtis kääpale kullerkuppe viia. Aga leidis haua tühjana eest.

Kirikaiast mööda liikles must oja. Kolm igerikku³⁾ emaleppa sirutus kaldalt vilbesse⁴⁾ õhku. Keskmise okstes rippus laip sirulikäsi. Punane särk hülpis⁵⁾ tuules. Mustad kaarnad näkisid laiba paljaid jalgu. . .

Laps katis näo kätega ja põgenes. Aga ilge⁶⁾ viirastus jälgis teda.

Nüüd mõistis, kes ta isa olnud: Ja kandis sest päevast oma punast juust nagu valusat leeki pääs.

Kuljeskeles⁷⁾.

Ruttu, kaua — aga lõpeks jõudis paika, kus inimesed elasid rahus ja õnnes. Sinna ta jäi siis hoidma hääde inimeste veiseid.

Kummaline⁸⁾ karjus ta küll oli. Olgu vihm, olgu helge ilm, — kandis villast päärätti; ei ta juttund teiste karjustega ega kuulnud kunagi, et ta oleks huilgand küngastelt.

Igalpool, kus ta käis ehk oli soigus⁹⁾ tal kõrvus: Timuka tütar olen!

Kuulis ta lepalindu laulmas, või nägi puhkevat õit ja unustas, ennäe, ju oli piinaja säääl. Otsekui sirp löikas lille, löikas vaev ta rõõmu.

Ei sõpra ei sugulasi lapsel olnud. Üks vend oli tal, see oli Uní. Sel oli

õuetäis naervaid lapsi ja kiiged udustes hõbepajudes. Siin oli timukagi tütar nagu teised. Lapsed mängisid temaga, võtsid ta kättpidi, panid kiigele hõõtsuma. . .

Aga kiigevibu oli nõrk, murdus. Laps kukkus ja ärkas: päike paistis akna. Kõik oli jälle nii halastamatult selge.

Ühel ööl, kui laps magada ei võinud ja aknalaual istus, paistis täiskuu läbi haabade. Haavalehed väriskelesid ja kuuvalgus liikles rahututena viirgudena okstel.

Mis pidi sündima või mis pidi saama? Timuka tütar võttis ema rätiku õlule ja astus kuuvalge kitsast rada üles. Kuuemake lossi pidi ta minema. Kuuemake nägi laialt üle metsade ja mägede. Küllap ta kõik teadis. Küllap tal täos¹⁰⁾ oli, kuis vabaks saada — iseenesest.

Laps läks, ja läks, ja läks ja tuli suurde, süngesse metsa. Säääl kuulis ta seljataga: tippada-tapp, tippada-tapp. . . Kuusejuured värahtasid ja oli, nagu võpataks mets hirmust.

Näeb laps:

Must ratsur tuleb vihurina¹¹⁾ metsateed. Ta lai kuub lööb kuusetüvede vastu, nagu sõge lind, kes tihniku eksind. Hunnitu¹²⁾ hobuse kabjalöögid aga kostavad lähemal, lähemal, lähemal. . .

Üleni kananahal, lödisedes, peitub laps põõsa. Aga ratsurgi peatab. Ta ei kõnetagi last. Tõstab ta aga sadulasse enese ette. Ta hingus hõõgub lapse kuklas. Tundub lapsele, nagu paisutaks see hingeõhk pää suureks ja tühjaks kui trumm.

Viimati morn¹³⁾ ratsur küsib:

„Kuhu oled minemas, laps?“

Vastab tüdruk:

„Kuulossi olen minemas.“

„Pikk on tee, laps. Aga saadan sind.“

Laps vastu:

1) sööksma (muuta kui — jooksen) tormama

2) kalmistu — surnuaed

3) igerik — vanadusnõrk, kõhetu

4) vilbe — värske-jahe

5) hülpima — üles-alla hõljuma, lehvima

6) ilge — vastik, jälk

7) kulgema — käima, rändama,

8) kummaline — iseäraline, imelik

9) soiguma — tasa oigama

10) täos — teada

11) vihur — tuulekeerd

12) hunnitu — tore, suurepärane

13) morn — õudne, tume

„Peitusin põõsa, pugessin sambla. Kes oled, Must, et märkasid mind?“

„Ahaustus olen“ — vastab. „Tunnen omi lapsi. Kiirem tuulest mu hobune on. Aga sõidan aovalgeni ainult“.

Nii nad sõitsidgi siis: tippada-tapp, tippada-tapp ja mets juurteni vabises. Ent kui päev koitma läi, tõstis ratsur lapse sadulast. Ta kuuehõlmad varjasid päikest väheks. Siis kadus öövarjuna metsa...

Laps astus nüüd õitsvalle nurmele; säääl oli iga rohukõrs hää nagu emake.

Väsind oli ta, tahtis puhata, polnud tal aga tekki ega patja. Kuid rohi andis narmasteki ja sammal pruuni päädja.

„Siin on iga rohusoo all voodi“ — imetles laps. Ta keskusteles¹⁾ lilledega ja ei kellegile lõhnanud nood nii magusasti varem kui timuka tütrele sel hommikutunnil.

Kes rikas on ja veatu, see läheb kõrgina ilmast läbi, vaatab kõigele ülalt alla. Timuka laps aga kumardus igat õit ihalema. Iga leheke oli ju enam temast. Aga et tal midagi polnud, siis oli tal ometi rõõm kõige üle mis õitses, lõhnas ja hüllis²⁾ tuules...

Päeva puhkas laps, pää rohus, pääsusilmad kummund põskedelle, värishein suule. Kõik rohud laulsid rohelist laulu. Tasahilju, tasahilju...

Õõsi aga sõitis musta ratsuri hobusel läbi metsi kabjaplaginal tippada-tapp, tippada-tapp...

Ühel aovalgel märkas laps: mets oli hoopis harv.

Siis peatas ratsur, tõstis lapse mätale, ütles:

„Nüüd leiad isegi tee“.

Ja ära ta oligi.

Roheliste vahtrapuude all kõndis nüüd laps. Pea aga jõudis harvade haabade alla. Haavasalus seisis kõrge torn, kitsaste, hõbetatud akendega. Torn künnistee esimesel kiviastmel valvas sinine türk, kuldsirp saablina tõmmus peos.

Türk langetas sirbi ja andis lapsele tee vabaks.

Kõrgelle, kõrgelle pidi ta tõusma ja ikka kitsamaks künnistee muutus. Näis, nagu võnguks torn. Aga otsekui ämblik võrguniiti mööda ronib, nii laps ronis kunni jõudis kambri, kus Kuuemake elab.

Kuuemakese kambri akna all, mille ruudud ümarad ja seitset malli³⁾ vikerkaarevärvi, asetses kuldvokk. Vaige linakoonal oli koonlalauale pistetud. Kuuemake istus ja ketras. Tal oli armas nägu ja juuks lumivalge. Ta väledad sõrmed keerasid peent lõnga ja ta naeratas enese üha.

Kui laps oli kaeband oma häda, andis Kuuemake talle väikese hõbevõtme.

„Võta too võti. See avab kõik ukсед ja teeb nägematuks. Mine, päästa keegi timuka käest, siis leiad rahu. Üheksa mäe taga on külmakuninga loss. Noor sangar⁴⁾ ootab säääl surma. Mine tänne ja päästa ta“.

Laps tänas ja väljus. Aga minnes poetas kogemata pilgu seinapeegli. Ehmus: nägi — ei olnud ta laps enam, vaid sale imb⁵⁾, suu kibe nagu mädarõigast maitsnud ja silmad nutmatutest nuttudest kalkvel⁶⁾.

Nobedasti küpsevad need, kes Ahaustuse kõvas sadulas istund. Nende silmis pleegib varakult lapsee siniaargusaldus. Ja nende hinged on rändlinnud, soojemalle maale alati teel. —

Haabade alt, vahtrapuude varjust süngesse metsa jälle viis tee. Taas ei teadnud kuhu pöördä. Taas istus mätal punaste pohlamarjade keskel ja nuttis...

Säääl, kuule! igivanade kuuskede vahelt — tippada-tapp, tippada-tapp, — ilmus õine ratsur. Ta kuuehõlm riivas tüdruku palet.

„Miks nutad?“ — küsis.

Vastas tüdruk.

„Ei ma tea teed Külmakuninga lossi“.

„Tule, viin su sinna“.

Ja nad ratsutasid, nagu polnud ratsutand kunagi varem. Tüdruk mässis käsivarred hobuselakka, et mitte kuk-

¹⁾ keskustelema — juttu vestma

²⁾ hüllima — nõtkuma, heljuma

³⁾ mallis — mahe

⁴⁾ sangar — kangelane

⁵⁾ imb — noor neiu

⁶⁾ kalkvel — ääreni, nõrgumiseni täis

kuda. Morni ratsuri hingus aga lõõskas ta kukklas. Risti-rästi teid, märke, mäest alla, püüniseks põimund puujuurtest üle jooksis hillitu¹⁾ hobune tippada-tapp, tippada-tapp, tuulena!

Hommiku eel peatas ratsur härmatand raudväravate ees. Nägi torniaknast nagu läbi jäähüma vilkuvat tulukest tüdruk.

„Sa Must, sa Hää“ — sõnas ta ratsurile, — „oota sää! metsas kunni üks noorur sind hüüab. Võta ta enesega, vii sinnapoole mägesid, kuhu Külma-kuninga võim ei ulata.“

Ise aga avas kärmesti värava värava järele ja ukse ukse järele kunni jõudis torniurka, milles noor sangar surma ootas.

„Võta hõbevõti, mis mu käes“ — ütles tüdruk noorurile. „Saad nägematuks. Kõik lukus ukсед avad, kõik väravad sellega. Põgene! Mina jään sinu asemelle“.

Ent noorur oli arved Eluga lõpetand. Kõigest loobund. Üht vaid arvas võivat veel: surra.

„Kui nad sinu leiavad, viivad nad sinu völlapuaa“.

„Viigu nad. Mul on neile midagi ütelda. Mul on, nagu oleksin eland hämaras koopas senni. Nüüd tahan vaadata kirkasse²⁾ päeva ja kõnelda. Anna mulle, anna mulle hetkeks³⁾ elu!“

„Aga teisel hetkel tapavad nad sind“.

„Mis sest siis on? Teie sõgedad, kes te arvate, et Elu küünrapuuga mõõtma peab, nagu kangast! Et seitkümme küünart on enam kui üks küünar!“

Nagu õnnikas hommik koidab Elu pimetate päade taga. Ja üks ole see Päikest üleni, Päikest kogunasena näind, kes teda hetkeks nägi nälg suurte, tänuavarate silmadega?

Anna mulle, et minagi näeksin teda tõusvat! Kuigi hukkamismäelt pean vaatama kuldseesse Päiksesse. Mis sest siis on, et hukkamismäelt?

Mu isa oli timuk. Ja kui väike olin, võttis ta, rängast uimast ärkand, mu põlvedele. Lalisev hää! ta kurgus püüdis sõnakuju võtta. Ei saand kunagi. See oli, nagu oleks lämbuv kägu hüüda tahtnud... See oli kole...

Olen timuka tütar. Aga sõna mida isa ei teadnud, laulab minus nagu ülestõusmishommikune kell kirik tornis. Ei pea seda enam mu nõder suu! Hüüda tahan selle kõigile kuuldavaks! Völla-puu jalalt homme hõisata tahan:

Inimesed olge hääd üksühele!“

Siis ei keeldund noor sangar enam imbi ohvert vastu võtmast. Väikse hõbevõtmega läks ta oma teed. Timuka tütar aga jäi.

„Talvmuinasjuttudest“ vabalt tõlkind

Eeva Pälluri.

DELAPALME.

Egoism.

Kas teie teate, mis on egoism?

Inimene ütleb enesele: „Mis lähivad mulle teised korda, kui aga mina olen õnnelik: igaüks enesele, jumal kõigile; ma pole mitte selleks, et teistele töötada või nende saatusest hoolida ja nende pärast millegist loobuda. Ma tahan meelsamini enesega tegutseda, enese päale mõelda, enesele elada, mingu teistel kuis tahes“.

Nii kõneleb, nii mõtleb egoist.

Kui teistel on muresid, siis taandub ta, et olla eksitamata omis naudinguis.

Kui teised on õnnetud või vaesed, siis sulgub ta oma maija, kartes samuti vaeseks jääda või seisukorda sattuda, kus peaks midagi ohverdama omast mõnususest või rahust.

Tahate teie nüüd teada, kuis egoisti käsi käib?

Kuna ta kedagi ei armasta, siis ei armasta ka teda keegi.

Kuna ta teistest taandub, siis taanduvad ka teised temast. Egoistil pole isa ega ema, ei venda ega õde, ei omakseid ega sõpru. „Inimesed on halvad

¹⁾ hillitu — taltsutamatu, tagasihoidmatu

²⁾ kirkas — hele, särav

³⁾ hetk — silmapilk

ja tänamatud“, ütleb egoist ega märka, et ta ise on halb ning tänamatu.

Kuule, egoist, kes Sa omad nii kõva südame ja nii kalgi hinge, kes Sa elad mahajäetuna oma üksildast elu, nagu öökull omas pesas, mille ta jätab vaid öösel, et toitu otsida. Sa elad omas

majas nagu kasimatu loom vana müüri õõnsuses. Kui saabub vanadus ning haigus, siis ei ole keegi su juures; mahajäetuna rauged Sa, mahajäetuna kannatad Sa, mahajäetuna sured!

Ajak. „Es Werde Licht“, tõlk. H. T.

ALKO.

Kehakultuur.

Möödunud aastasada on õigusega nimetatud „loodusteaduse ja tehnika aastasajaks“. Leiud loodusteaduste alal, rakendused tehnikas, ühe sõnaga välisilma vallutamine teadmiste kaudu — need asjaolud on sellele aastasajale iseloomustavad. Tööstus, kultuuri pinnapoolsus ja selle mehaniseerimine! Inimene sai masina käsilaseks ja kaotas oma sisemise värskuse. Meil ei tarvitse sügugi mitte nõuda, et XX a. s. kõik need saavutused uhke käeliigutusega kõrvale heidaks. Ei! Meid võõristab ainult see äärmuseni viidud ühekülg-

sus. Meie tahame nõuda, et

arvestataks ka inimhinge sisemiste jõudude ja vormidega, inimese sisemise väärtusega. XX a.s. tahab olla „harmooniline“ aastasada. Nüüd juba sellest aastasajast ühe veerandi läbi elanud olles, tahab muidugi igaüks eneselt küsida, kas on selleks juba midagi ära tehtud, kas on olemas märkised, mis võimaldaksid meile selle lootuse tõdenemise hellitamist? Ühe pisikese märgi, osutise, võiksime leida küll siiski kehalise kasvatuses, nõndanimetatud „kunstilise kehakultuuri“ alalt.

Kõigepäält olgu osutatud ühele asjaolule, mis kehakultuuri juures vaja ilmtingimata silmas pidada. See puutub küsimusse, millisel põhjusel me tahame harrastada kehakultuuri. Tuleb ene-

selt küsida, kas on kehakultuur otstarve iseeneses, või on see ainult abinõu. Sellele küsimusele tuleks otsekoheselt vastata: meie vajame kehakultuuri mitte mõningate puht-kehalise iseloomuga saavutuste jaoks. Kehaline kasvatus ei tähenda mitte keha kasvatust, vaid kasvatust keha kaudu. Selt seisukohalt ei tohi me siis soovida mingisugust ühe-

külgist sporti ega liigset atletikat. Meie noorsugu peab nõudma kehakultuuri, mille kaudu ta oma värsked võimeid hõlpsasti harmooniliselt väljendada suudaks. Juba lihtsamadki tähepanekud võivad näidata, kui tähtis

väljendusabinõu on meie keha. Kas pole meie näind noorimehi, kes võõristavad oma kehalise kohmakuse ja saamatuse pärast, kelle käed ja jalad osutavad jäikust ja elutust. Kas ei tunne meie mõnda oma hääsüdamlitku ja puhtameelist sõpra, kes esimestel tutvumissilmapilkudel oma kehalise väljendusega hoopis vastupidiselt mõjusid. See kõik tähendab seda, et nende vaim ei ole suutnud vallutada seda omale kõige ligematki, oma keha. Ja need noormehed unistavad veel välisilma vallutamisest!

Salgamatult peame tõendama, et meie noorsoo keskel armastus spordi vastu on tõusnud. Meie koolideski on

Spordik. Kuresaares.

Teosest „Karskus ja Sportvõime“.

kõneldud palju kehalisest kasvatus-
sest. Selle all mõeldakse muidugi tur-
nimist ja sportlikke harjutusi.

Kellelgi ei peaks meelde tulema
eitada turnimise ja sportimise tähtsust
ja nende häid külgi. Kuid keegi ei
peaks salgama ka nende piire ja puudusi.

Turnimine annab paenduvust, muskli-
jõudu, julgust ja distsipliini ning on

massiharjutuse-
na suure täht-
susega. Ta või-
maldab meie
mitmesuguse li-
haste ja siseor-
gaanide üheta-
sast ja korra-
pärasust pingu-
tust, harjutust
ja värskendust
vere ringvoolu
kaudu. Kuid
ta ei lase vabalt
areneda loomu-
likku kehatun-
net, ega lase li-
haseid kaugel-
ki avalduda loo-
mulikus elulises
värskuses. Sa-
ma maksab ka
sportimise koh-
ta. Sellele lisandub
siin veel
kergesti kaldu-
vus rekorditse-
misele. Vaba
malt liigub ju-
ba mängimine,
kuid siiski veel
mitte nii palju,
kui see oleks soovitav.

Kõigi nende kehakultuuri harude
kõrval tuleb meil aga kõrgelt hinnata ja
nõutada kogu keha rütmilis-orgaa-
nilist läbitöödust. Rütmiline tunne
peab läbi imbuma nii turnimise, spordi,
kui ka mängu, olgugi et viimase juures
sagedasti loomusunniliselt areneb rütmiline
järjestus. Seda nõuet katsub täita
n. n. rütmiline gümnaстика¹⁾.
Mida mõistame siis selle all? Siin peab

¹⁾ Selle voolu algatajaist olgu mainitud Eliza-
beth ja Isadora Duncan ja Jacques Dalcroze.

esiteks teravalt vahet tegema lihtsa
takti ja rütmi vahel. Taktimõõt on
ajaline järjestus korduva surnud punk-
tiga. Elizabeth Duncan osutab
rütmika õpetamisel meremõõna ja tõusu
laineteliikumisele, jõgede ja voolude
langemisele, tuulest liigutatud oksadele
ja rohule. Niisuguste nähtuste juures
võime näha looduslikku rütmikat. „Takt
lahutab, rütm
ühendab“.

Me võime
koolipidudel sa-
gedasti näha
gümnaastikat
muusika saatel
— keppidega ja
ilma. Sarnane
gümnaastika on
aga ainult takti
ajamäära jälgi-
mine. Selle juu-
res on silmator-
kav, kui kitsalt
on piiritletud
keha liikumis-
võimalused, kui
suuresti ainuva-
litsejaks on siin
tehtud takt ja
kui vähe ruumi
on jäetud iga
üksiku keha si-
semise rütmi-
taotlusele.

Et muusika
ja liigutus üks-
teisega vastasti-
kus mõjuvahe-
korras on — see
on ju üldiselt

teada. Rütmi-
liste kehaharjutuste juures
tuleb aga veel nähtavale see asjaolu,
et kehas on olemas ka oma rütm. Ja
just seda piiramata ürgjõulist rütmi on
vaja vallandada.

Kui seda rütmi katsume saavutada
lähtudes sisemusest — siis vaid võime
tunda kõrget ja õilist kehalikkuse tunnet,
mis ületab vastolu keha ja hinge vahel,
alles siis sünnib tõsine ühendus muu-
sika ja liigutuse vahel, alles siis
on keha meie siseelamuste õiglaseks
tõlgitsejaks. Sinna aga viib pikk ja

Spordik. Kuresaares.

Teosest „Karskus ja Sportvõime“.

pingutust nõudev tee üle elementaariste hingamisharjutuste ja vabaliigutuste.

Nagu nii mõnigi kasvatustlik uudismõte on oma alguse saand või vähemalt esikteostust leidnud vabas noorsoo liikumises, nii on seegi üleva kehakultuuri mõtte noorsoo leitud. See on välja kasvanud uue inimsuse mõtte teostuspüüdeist. On vaja tõkkeid panna elu mehaniseerimisele, mille toob enesega kaasa hiigla tööstuse arenemine. On

vaja säilitada ja arendada loomulikku elurütmi, mis võiks äravõita

masina mehaanilise ürgamisega!

Mitte kasvatus kunstile, vaid kasvatus kunsti kaudu — olgu öeldud siin neile, kes hakkavad vast järele mõtlema selle rütmilise gümnaстика ja kunsti vahetorrale üle.

Spordik. Kuresaares.

Teosest „Karskus ja Sportvõime“.

Mitte sentimentaalsete tundeliigutuste taotlust, vaid kogu olemuse harmoonilist väljendust!

Kirjandusest.

Noorusjõud I. Eesti Noorsoo Karskusliidu koguteos. Toimetand Al. Elango. „Sõnavara“ kirjastus Tartus 1924. 175 lhk., hind köitmata 150, köidetult 175 marka.

Kel võimalus on olnud pilku heita suurrahvaste noorsookirjanduse varaaitudesse, see on vist mõnigi kord päästnud ohke, kõrvutades nendega meie omad ahtrad saavutused sel alal. Ja nüüd see teretunud teos. Rõõm on seda kätte võtta ja lugeda. Sisuhuvitav ja mitmekesine ja värskest õhkuv nagu noorusvaim. On antud kogu rida artikleid, kuid kõiki läbis tab ühendav idee, mis „Noorusjõu“ väljaandmise põhjustaski: kajastada meie noorsooliikumise koguilmet ja aidata kaasa noorusotsinguil tekkivate probleemide lahendamisele, noorsoo iseenda leidmisele. Missuguses vaimus kujutellakse see sündivat? Ses mõttes võiks teose kaht esimest artiklit — Wagneri „Sisemine valvur“ ja Foersteri „Tehnilise kultuuri hädaohud“ — pidada isegi programmilisteks. Mõle-

mad tõstavad esiplaanile inimese sisemise arendamise, näevad ülimalt väärtust vaimukultuuris. Sest lõppude lõpuks saab inimene olla inimene ainult oma vaimu läbi: vaimus on inimese suurus ja jõud, vaim on ta eesõigus ja uhkus.

Raamat on jaotatud osadesse: enesekasvatus ja ilmavaade, karskusküsimus, ülevaated noorsooliikumisest välismaal ja kodumaal. Igas osas on mitu kirjutust tuntud nimedelt. Raamatu lõpus leidub Eesti noorsoo organisatsioonide nimestik.

On võimata peatada pikemalt raamatu sisu juures — see nõuaks pikka kirjutust. Kuid seda pole tarviski, sest arvatavasti ei jäta keegi raamatut lugemata ja siis kõneleb ta ise enese eest. Otsides võib ju leida säält mõne puudusegi, kuid nimetage koht kus neid ei oleks? Siin aga rõhutame: esimesena tähtsainana tähisena teel noorusjõu lätteile väärib ilmund teos me kehvas noorsookirjanduses meie noorsoo aatelise osa tõsisemat tähelepanu. E. K.

Noorsoo töömait.

Kodumaalt.

Toetuseks noorsoo organisatsioonidele,

pääsajalikult oma liikmeile, määras noorsoo karkusliit sel semestril ligi 70.000 mk., mis vastavalt org-ide suurusele, tegevusele ja ainelisele seisukorrale ära jagati. Toetus makstakse välja pääsajalikult kirjanduse ja spordiabinõude

näol. Paljud ühingud on oma osa juba kätte saand.

Põltsamaa ühisgümn. õpilasringide

arv on tervelt 5. Kunstiharrastajate ring „Ilmarine“ korraldab liikmeile iganädalisi joonistustunde ja annab välja šapirogr. ajak. „Ilmarine“.

Karskusühing, mis asutati alles sel aastal, korraldab iganädalisi referaatkoosolekuid. Ka korraldas viimane ühe udupildiõhtu ning peab ühes noorseppade malevaga ülevallugemislauda.

Ka noorseppade maleva korraldab referaatkoosolekuid, annab välja šap. ajak. „Vilge“, peab ülevallugemislaua.

„Minerva“, mis alguses oli ainult ühe klassi ühinguks, on praegu küll klassidevaheline, kuid domineeriv element on lõpuklassist. „Minerva“ annab välja ajak. „Lemmik“ ning korraldab vahete vahel referaatkoosolekuid. Sügisel korraldati ühiselt teiste ringidega J. Liivi mälestusõhtu.

Näitemängu harrastav „Helidraam“ pole viimasel ajal tegevust avaldand. *Hela Fajzero.*

Harju-Jaani karskuselts „Jõud“i noorte osakund

asutati möödunud sügisel. Tegevusest võiks nimetada õpireisi Tartu, šapirogr. ajak. „Nooruse“ väljaandmist kord kuus jne. Tulevane töökava on märksa laialisem. —

Abja ühiskümnaasiomis

töötavad neli ringi: muusika-, spordi-, kirjandus-teaduse- ja karskusring. Huvi ringide vastu on viimasel ajal tõusnud, olgugi mitte kõigi vastu.

Aktiivsem on karskusring — korraldas rea referaat- ja kõnekoosolekuid, andis välja 2 nr. ajak. „Tõus“, korraldas 12. märtsil makсутa kontsert-miitingu rahvale, kus eeskavas olid kõned, muusika, tütarl. võimlemine ja udupildid. Ringil on oma ligi sajakõiteline raamatukogu.

Muusikaringil on laulukoor ja keelpillideorkester.

Kirjand-teadusl. ring korraldas sügispoolaastal 8 referaatkoosolekut Viimasel ajal on tegevus ülekandund karskusringi.

Vähemaktiivne on olnud spordiring.

Käsikäes karskusringiga töötab samasugune ring ka kohalikus 6-kl. algkoolis.

Kevadel, vist 29. mail, on Abja mõisas, Halliste kihelk. algkoolide ühisel korraldusel Halliste noorte püha. *A. Muru.*

Omis asjus.

Eksitavaid vigu

on eelmisesse numbrisse jäänd õige mitu, mida palume vabandada. Nii näit. on A. Gallén-Kallela asemel kirjutatud igalpool A. Kallén-Kallela. V. Reimani nekroloogis 8 rida ühalt 1917. a. asemel 1914. a. Kirjutuses „Suurmehed ja karskus“ 13 rida ühalt on „praegune Prantsuse president“, — peab olema „praegune Prantsuse president Millerand“. Samas kirjutuses esineb nimi Foch, peab olema Foch. Lhk. 16, sõnumis „Võistlus-kirjutuse tagajärjed“ on öeldud, et esimeseks auhinnaks 1000 m. ja teiseks 500 m. eest kirjandust antakse, peab aga olema 600 m. ja 400 m.

eest kirjandust. Samuti on II. auh. saajate nimek. jäänd välja Saaremaa ühiskümnaasiomis. Margot Täna v a nimi (varjunimi „Algaja“), kuna A. Kallitz'i varjunimena on märgitud eksikombel „Nimetu“ asemel „Algaja“.

Käesolevat numbert

tahtis toimetuse välja anda apr. algul, et karskuspüha puhul (apr. lõpul) № 3-ga seda poolaastat lõpetada. Et sarnasel korral suvine vaheaeg aga liiga pikaks oleks jäänd, sest № 4 saab vaevalt enne oktoobri algust ilmuda, otsustas toimetuse hiljem № 2 ilmumist kokkukõlastada k.-pühaga ja № 3 välja anda mai lõpul suvenumbrina.

Tähelpanuks levitajaile.

Kuna mitmelt poolt on küstitud juhtnõõre „Kevadiku“ levitamise ja tellimiste vastuvõtmise kohta, juhime siinkohal tähelepanu mõne asjaolu pääle.

Toimetuse tahaks, et igas kesk- ja 6 kl. algkoolis oleks vähemalt üks „Kevadiku“ levitaja, kes ka tellimisi vastu võtaks. Isikute leidmiseks on pöördud noorsoo karskusliidu liigete ja teiste ühingu poole, kellest mõni kahjuks veel mitte vastand pole. Kus ühinguid pole või ühingu kaudu korda ei äähe levitajat leida, sääl võiksid asjast huvitatud end otsekohe toimetusele üles anda. On soovivat, et levitajal oleks igas klassis oma abiline. Levitajad saavad soovikorral igast n-rist järjekindlalt müüdüd 15 eks. päält ja iga 10 aastatellimise päält 1 aastak. makсутa.

Tellimiste vastuvõtmiseks saadetakse igale soovijale sellekohane kviiitungi raamat, kust kviiitungi osa tellijale ja talong toimetusele tuleb anda. Kontsud saadetakse ühes rahaga toimetusele.

Arved tuleb iga poolaasta lõpul (3 n-ri tagant) toimetusele ära öiendada, nii tellimiste kui ka üksiknumbrite müügi päält. Ülejäänd n-rid saadetakse tagasi. Kulud arvatagu maha ja lisatagu nende kohta arve juurde. *Toimetuse.*

Kirjavastused.

Jõhvi üh.-kümna. spordiring. Meie pole omas sõnumis mitte mainind, et õpilastel spordiringi tekkimise vastu üldse mitte huvi polnud. Et tema asutamisele aga õpilaste hulgast vastu räägiti, õpetajate hulgast aga poolt — tohiks Teile ometi teada olla. Selles pole aga ju midagi halba, sest õpetajate kaasabi noorsooühingute töös on meie teades ikka nähtud häameeleaga.

H. Faiszero. Palju tänu. Avaldame lühendatult.

A. M.—u. Abja. Täname. Leiate samast numbrist

A. K—r. Raasiku. Mis olulist oli, selle avaldame.

—ik. Palju tänu. Kasutame.

A. K—a. Meie ruum sunnib tuntavalt lühendamata. Avaldame olulisemad kohad.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit.

Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort.

Tegev toimetuse: A. Elango, E. Kubjas, T. Lange, M. Lukk, E. Pedriks

Toimetuse aadr. Tartu. Postk. 86. Kõnet. Jakobi t. 8, iga teisip. ja reede kl. 1—2. Telef. 404.

NOORSOO ENESEKASVATUSE JA ELUREFORMI AJAKIRI

„KEVADIK“

ilmub Eesti Noorsoo Karskusliidu väljaandel 1924. a. alates
6 korda aastas à 16 lhk.

„KEVADIK“ sisaldab kirjutusi järgmistelt aladelt: enesekasvatus, elureform (karskus, kehakultuur, tervishoid), elulookirjeldused, ilukirjandus, noorsookirjandus- ja ajakirjanduse ülevaade, ülevaade noorsoo isetegevusest (õpilasüh., skoutlus jne.) ja juhatused selleks, ühismängud jne. Pääle selle sisaldab iga number rohkesti pilte.

„KEVADIK“ valib oma materjaali umbes 15—17 a. vanuse (5—9 õpiaasta) noorsoo huvide ja võimete seisukohalt.

„KEVADIK“ artiklite osas esinevad peaaesjalikult küpsemad jõud, kuid ka noorsooga ja selle org-idega peab toimetuse elavat kontakti, paludes neil kaastööd eestkäit ülevaadete osa jaoks.

„KEVADIK“ maksab aastas 75 mk., poolaastas 40 mk., üksiknumber 15 mk. Kuulut. lhk. 1000 mk. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid!

Kes „KEVADIK'ULE“ vähemalt 10 aastatellimist mureseb või järjekindlalt igast numbrist 15 eks. levitab, saab 1 eks. igast numbrist maksuta.

Levitajaid ja tellimiste vastuvõtjaid vaja igasse kooli ja külla!

„Kevadik'u“ toimetuse, Tartus. — Postkast nr. 86.

Toimetuse kõnetunnid Jakobi tän. 8, teisip. ja reede kl. 1—2.

Uudised Karskuskirjanduse alal.

Hiljuti ilmus trükist:

Noorusjõud I. Eesti Noorsoo Karskusliidu koguteos. Toim. **Al. Elango.**
Sisu: Ch. Wagner — Sisemine valvur; Fr. W. Foerter — Tehnilise kultuuri hädaohud; Lue ilma vaim; Fr. W. Foerster — Füüsiline ja eetiline kasvatus; R. Kojonen — Murrangea võitlused. V. Voionmaa — Sotsialism ja alkoholism; E. Krohn — Kas olen karske enese või teiste pärast; A. Elango — Noorsoo karskusorganisatsioonid Saksamaal; F. Goebel — Saksa noorsoo alkoholivastane võitlus; V. Helanen — Soome Op. N. K.-liit; V. Ernits — Mida loodame noorsoolt karskusliikumise alal; F. Goebel — Vaba-Saksa noorsooliikumine; K. Elfelt — Daani noorsooliikumine; A. Ciotkosz — Noorsooliikumine Poolas; Emar Eme — Väljaspool kooli tegutseva noorsoo liikumisvormid; L. Laguvee — Meie guideluse kujundamisest; Ürgsoo — Skoutlusest; A. E. — Tähtsamad sündmused välismaade noorsooliikumises 1923. a.; A. E. — Koolinoorsooliikumine Eestis; J. Elango — Ülevaade noorsoo karskustööst Eestis 1922-23. õpiaastal; E. N. K.-liidu töökaava; Oppiva noorsoo org-ide nimestik. 175 lhk. hind köites 175 mk., köitmata 150 mk.

Pöörang. H. Saare näidend 3 vaat. Hind köites 100 mk., köitmata 75 mk.

Kergats. H. Saare lastenäidend 1 vaat. hind 25 mk.

Ligemal ajal ilmub:

Karskus ja sportvõime. Kl. U. Suomela, tõlk. E. Kubjas.

Suguhaigused ja halkohol. Dr. med. J. Vilms.

Lõbukultuurist. Dr. med. J. Vilms.

Tahtekasvatamine mõttejõu läbi. R. W. Trine, tõlk. G. Puu.

Kümme enneaegse surma pääpõhjust. Dr. K. Lorand, tõlk. E. Vilms.

„Sõnavara“ kirjastus, Tartus, Lai tän. 27.a.

„Tulev Eesti“

jalgab 1924. a. ilmumist Eesti Karskusliidu häälekandjana järjekind-
≡ lalt üks kord kuus vähemalt kahe trükipoogna suuruses. ≡

„Tulev Eesti“ sisu mitmekesisuse pääle tahetakse süstemaatilisel kõige suuremat rõhku panna, võimalikult mitmekesistele aladele, nagu hariduslistele küsimustele, spordile jm. rohkesti ruumi lubada, vastavalt Karskusliidu laiendatud töökavale, ühtlasi teateid tuues oma ja välismaade karskus-organisatsioonide elust.

„Tulev Eesti“ välimust tõstetakse järjekindlalt, tuues igas numbris rohkesti pilte ja illustratsioone, muu seas mitmesuguseid diagramme, karrikatuure jm. Sel alal on oma kaastööd lubanud kunstnikud Gori, Kivit jt.

„Tulev Eesti“ on ainus karskusajakiri Eestis ja teenib seepärast kõikide hariduskultuuriliste seltside tähelepanu.

„Tulev Eesti“ ei tohi puududa ühegi organisatsiooni raamatukogust ja lugemislaualt.

„Tulev Eesti“ peab käima igale koolile. Hoolitsegu selle eest eesti õpetajad, kes kunagi oma tõsist karskusmeelsust pole salganud.

Eesti Karskusliit kutsub üles kõiki karskussõbralikke kodanikke, eestkätt karskusseltside tegelasi ja karskeid õpetajaid, „Tulev Eesti“ tellimisi levitama. Igal üksikulgi juurdetulnud tellimisel on suur tähtsus. On saada ka läinud aastakäikude üksikuid numbreid à 10—25 marka ja kokkukõidetult esimene (1922) aastakäik 150 marka ja teine (1923) aastakäik 300 marka.

„Tulev Eesti“ tellimiste vastuvõtmise raamatud saadetakse esimese nõudmise peale kätte. Tellimiste kogujaile antakse head $\frac{0}{10}\%$.

„Tulev Eesti“ tellimisi võtavad vastu ka kõik Vabariigi postkontorid.

„Tulev Eesti“ tellimishind on:

1 aasta peale	300 marka.
$\frac{1}{2}$ „ „	150 „
$\frac{1}{4}$ „ „	75 „
Üksik number	25 „

„Tulev Eestis“ on kasulik kuulutada; iseäranis pidagu seda kirjastajad ja raamatukauplused silmas. Kuulutuste hind: 1 lehekülge 1000 marka, $\frac{1}{2}$ lehekülge 500 marka, $\frac{1}{4}$ lehekülge 250 marka. Kuulutuste kogujaile vastavad $\frac{0}{10}\%$.

„Tulev Eesti“ tellimise aadress: Tartu, postkast 86, „Tulev Eesti“ ehk Jakobi t. 8, telef. 404.

Karskusliit.